

ÖZEL BÜRO EKİBİ olarak **Canım İzmir**'imizin kurtuluş yıldönümünü saygı, şükran, ve sevgi ile kutluyor, tüm Şehit ve Gazilerimizi minnet ile anıyoruz.

SİNAN MEYDAN : Akdeniz ufuklarından selamlar! "İzmir'in Kurtuluşu"

9 Eylül 2019

"Büyük ve asil Türk milleti! Anadolu'nun kurtuluş zaferini tebrik ederken, sana İzmir'den, Bursa'dan, Akdeniz ufuklarından ordularının selamını da takdim ediyorum." (Atatürk, 12 Eylül 1922)

Bugün 9 Eylül... Güzel İzmir'in, 97 yıl önce, 3 yıl 4 ay 24 gün süren işgal karanlığından kurtarılıp yeniden vatan yapıldığı gün... 26 Ağustos'ta Afyon Kocatepe'de başlayan Büyük Taarruz'un 9 Eylül'de İzmir'in kurtarılmasıyla "kesin zaferle" sonuçlandığı gün bugün...

Peki, ama nasıl oldu? İzmir nasıl kurtuldu?

İşte bugün sizleri 97 yıl geriye götüreceğim; öncesiyle, sonrasıyla gün-gün İzmir'in kurtuluşunu anlatacağım.

AKDENİZ'E DOĞRU

Başkomutan Atatürk'ün, 30 Ağustos 1922'de Dumlupınar'da (Aslıhanlar-Çal-İşören'de) bizzat yönettiği “Başkomutan Meydan Muharebesi” sonrasında Yunan ordusunun kılıç artıkları İzmir'e doğru kaçmaya başladılar.

Ağır kayıplara uğrayan Yunan ordusu yine de geride toplanmayı başarabilir, böylece 8-10 tümenlik hiç de azımsanmayacak bir güç oluşturabilirdi. Bu nedenle Başkomutan Atatürk, 1 Eylül'de TBMM Ordularına “Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri” emrini verdi. Böylece 9 Eylül'de İzmir'in kurtarılmayasıyla bitecek 400 km'lik büyük takip başladı.

اوجینچی سنه نومبرو - ۶۱۱ - سنه ۱۳۰۱ هجره - ۵ خرموشیدین

برهنگه اولدی شومار بکرمی خرموشه

امور کوردیبا ایچون جیئت کوردیبا و اولور ایلون اداره ممبرلرینه مراسمات اولور

آققره	۲۵	عمره	۱۳۴۱
یازدا ایزرتسی	۱۸	ایول	۱۳۳۸
			۱۸۲۲

جمه ایزرتسی یامدا هر کون هر اولور بوزک حره سیدر

سکی : مطک ایزرتسی حاکم قیلمدر

حاکمیت ملیه

غازی باسمه قوماندانمک ملت بیانامسی

کستاخ دشمنک محاربه میداننه کلک جسارتیده بولنان اردو قوماندانلریله قومانداهیتلری کونلردنبری اسیر حریمز بولنیور

دشمنک اسیرلردن باشقه انسان ضایعاتنک ۱۰۰,۰۰۰ دن نه قدر فضیله اولدیغنی تعیین ایتمک مشکلدیر

بویوک، اصل تورک ملتی! بویوک ظفر منحصر ائتمک ائرکدر. چونکه ازمیری ممنوناً تسلیم ایدنلرک ملتک هیچ برمناسینی بوقدی

غربک جلیک زرهاریم قایمیدانه معظم یونانه اردولری آرق، داغلرده ترک ایدلمسه زواللی سورولر، آغاج دیلمزده قالمسه بار ایلبرده عبارتدر

بویوک، اصل تورک ملتی!

اردولرمز ۹ ایول ۳۸ صبحی ازمیریمیزی ونه ۹ ایول ۳۸ آفتاب روسه نری مطقراً تحلیس ایتمکله ای دکر عسکرلریمک ظفر تره ایلده دانالایور.

آیا امیرالمؤمنین بولن کستاخ دشمنک عارمه میراکرت کلک میلرتمه بولناه اردو قوماندانلریمز قایمیدانه کوردیبا بولن بویوک ملت جلی مکرمنک اسیر حریمز بولنیور.

دشمنک سنه قوماندانلریمز بولنک مینال (شیرینسی) بوجر کیم و کونلردن مایمناز عارمه و ده جلد معنوی حمیه ایشیکده هر کیم نایب معیتده ک مینال قالدورده قاهره بولری و قورمانده ایشیک اردونک آتیه قایلیمز جلیسیم عرصه تسلیم ایدری.

اگر یونان قورالده بویوک اسیرلرمز آراسنده بویوکسه بو، آجدارلرک، شاری اساساً الکتر ماکلرینک سناقرنه ایشیک اچن اولدیمنده عارمه میدانلرینک علاکتی کونلرده اوتورک سناقرلرینک باشقه بوشی ووشوقمک طبعیتلریمده.

هرن قورمانلرینک جلیک زرهارلی ایدر ایلانلار منظم یونان اردولری آرق آکھولی ظاهرده شایطلری طرفدن ترک ایدیش زواللی سورولر، جلیسیندن عهش ایدرک قوردمش کتلهز و آغاج دیلمزده قالمش بار ایلبردن عبارت قالدی.

دشمن اردولرینک مازمه حریبسی جان لئکان اعتبارده طو بواققرمزدور.

۱۳ ایول ۳۳۸

تورک بویوک ملت جلیس دیشی

باشکومانت

مصطفی کمال

18 Eylül 1922 tarihli Hakimiyet-i Milliye gazetesi... Manşette şöyle yazıyor: “Gazi Baş Kumandanımızın Millete Beyannamesi... Küstah düşmanın muharebe meydanına gelmek cesaretinde bulunan ordu kumandanlarıyla, kumanda heyetleri günlerden beri harp esirimi buluyor. Düşmanın esirlerinden başka insan zayıtının yüz binden ne kadar fazla olduğunu tayin etmek müşküldür.” Sol alt köşede altı çizili yerde ise şöyle yazıyor

“Büyük necip (asil) Türk milleti! Anadolu'nun halas (kurtuluş) zaferini tebrik ederken sana İzmir'den, Bursa'dan, Akdeniz ufuklarından ordularının selamını da takdim ediyorum. TBMM Reisi Başkumandan Mustafa Kemal”

Atatürk İngilizleri gafil avladı

Milli Mücadele sırasında Türkiye'de İngilizlerin “Kara Cumbo” adlı bir casusluk teşkilatları vardı. Atatürk, Büyük Taarruz öncesinde bu “Kara Cumbo”yu atlatmayı başardı. Akşehir'de futbol maçı izleme bahanesiyle komutanlarla görüştü. “Çankaya'da çay partisi veriyorum” diye gazetelerde haberler yayımlatıp dikkatleri dağıtarak Ankara'dan ayrılıp Batı Cephesi Karargâhı'na vardı. İngiliz “Kara Cumbo” Büyük Taarruz'dan habersizdi. Öyle ki 26 Ağustos'ta başlayan Büyük Taarruz'u İngilizler ancak üç gün sonra, 28 Ağustos'ta öğrenebildiler. Atatürk, Büyük Taarruz'u özellikle hafta sonu tatiline rastlatmıştı. Büyük Taarruz başladığında Londra'da herkes hafta sonu tatilindeydi. (Bilal Şimşir, Sakarya'dan İzmir'e, s. 453-456)

İngilizler öylesine derin uykudaydı ki, olmayacak hayaller görüyorlardı. Örneğin, Büyük Taarruz'un dördüncü gününde, 29 Ağustos'ta, Atina'daki İngiliz Elçisi Mr. Bentinc, Lord Curzon'a gönderdiği “gizli” telgrafta “İngiliz aslanı sayesinde Kral Constantin'le Kraliçe Sophia'nın Ayasofya Kilisesi'nde kısa zamanda Bizans İmparatoru ve İmparatoriçesi'nin tacını giymelerini” sabırsızlıkla beklediğini belirtiyor ve İstanbul'un Yunanistan'a verilmesini istiyordu. (Şimşir, s. 462)

Yunanistan, durumun ciddiyetini ancak 31 Ağustos akşamı fark edebildi. Durum kritikti. Yunan Başkomutanı General Hadjianesti istifa etmişti. Onun yerine atanan Tricopis ise başkomutanlığa getirildiğini -2 gün sonra esir alındığında- Atatürk'ten öğrenecekti.

Atatürk, Lord Corzon'ları, Lloyd George'ları atlatmıştı. İş işten geçmişti. İngiltere şimdi hem İzmir'deki İngilizleri korumanın, hem de İstanbul'da tutunmanın çarelerini arıyordu. Ayrıca Anadolu'dan atılan Yunanların Trakya'dan atılmamalarını istiyordu. Bizans ve İyonya Devleti hayalleri ise sulara gömülmek üzereydi.

2 Eylül'de Yunanistan, İngiltere aracılığıyla mütareke istedi. Ama İngiltere, Yunanistan'ın bu mütareke isteğini Türkiye'ye duyurmayıp tam 5 gün bekletecekti. Atatürk, 10 Eylül'den sonra yapılacak mütareke tekliflerini kabul etmeyeceğini bildirdi.

3 Eylül Pazar günü sabaha karşı saat 3.45'te İstanbul'daki İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanı General Harington, İngiltere Savaş Bakanlığı'na çektiği telgrafta şöyle diyordu: “Yunanların Alaşehir'de tutunabileceklerine hâlâ inanıyorum. (...) ‘King George’ gemisi az önce İzmir'e hareket etti. ‘Iron Duke’ gemisinin de yollanacağını öğrendim. Böylece İngiliz kolonisinin güvenliği sağlanmış oluyor; destroyerler de Mudanya'ya gidiyorlar. İrtibat subayım Binbaşı Johnston'a, Yunanlara cesaret vermesi için tel çektim. (...) Cephe Kumandanı Tricopis'le irtibat yok...” (Şimşir, s. 484,485)

İngiliz yetkililer, Atatürk karşısında trajikomik bir duruma düşmüş görünüyordu. Harington, kaçan Yunan ordularının Alaşehir'de Mustafa Kemal'in askerlerini

durdurabileceğini sanıyordu. “Haber yok” dediği Cephe Komutanı Tricopis'in ise Uşak'ta Atatürk'e esir düştüğünü bilmiyordu.

3 Eylül günü Yunanistan kaynıyordu: Yunan hükümeti düşmek üzereydi. Kral Konstantin'in tahtı sallanıyordu. Yunan veliahtı ise Romanya'da tatildeydi. 7 Eylül'de Yunan hükümeti istifa edecekti.

5 Eylül günü İzmir'deki İngiliz Başkonsolosu Lamb, Londra'ya çektiği telgrafta Türk orduların ele geçirdiği yerleri tek tek sayarak “Türk süvarilerinin Salihli'de oldukları sanılıyor” diyordu. Yunanların İzmir'i terk ettiklerini; İzmir'deki Yunan postanesinin ve Yunan Milli Bankası'nın kapandığını, göçmenlerin şehre hücum ettiğini, şehirde ekmek sıkıntısının başladığını yazıyordu (Şimşir, s. 499)

5 Eylül'de Harington, İstanbul'dan Londra'ya çektiği telgrafta hâlâ Yunan ordusunun Alaşehir'de tutunacağını umuyordu.

6 Eylül sabahı Atina, Londra, Paris güne, Yunan Başkomutanı Tricopis'in, Türk Başkomutanı Atatürk'ün elinde esir olduğu haberiyle uyandı.

6 Eylül'de TBMM kürsüsündeki “puşide-i siyah” (siyah örtü) kaldırıldı. Bursa'nın kurtarılacağına inanç tamdı.

7 Eylül günü İngiliz kabinesi Atatürk'e karşı bazı kararlar aldı. Buna göre Kemalistler Çanakkale'yi ve İstanbul'u işgale kalkıştırlarsa İngiltere silahla karşı koyacaktı. Boğazlardaki İngiliz Deniz Kuvvetleri artırılacaktı. İzmir'deki İngiliz kolonisi İngiliz Deniz Kuvvetlerince korunup kollanacaktı.

Görüldüğü gibi İngiltere, Yunanistan'ı unutup kendini kurtarmanın derdine düşmüştü.

7 Eylül'de Müttefikler, Yunanistan'ın mütareke teklifini Atatürk'e iletiler. Atatürk, mütarekeden sonra 15 gün içinde Yunanistan'ın hem savaş esirlerini hem Trakya'yı kayıtsız şartsız Türkiye'ye bırakmasını istedi.

İzmir'in Kurtuluşu

Yunan ordusunun kılıç artıkları “kanlı, zalim bir insan sürüsü” halinde geçtiği yerleri kan ve ateş içinde bırakarak çoluk, çocuk, yaşlı, genç ayırım yapmadan önüne çıkan herkesi katlederek, Türk köylerini, Türk şehirlerini yakarak ilerliyorlardı: Uşak, Eskişehir, Alaşehir, Turgutlu, Ahmetli, Salihli, Manisa alevler içindeydi. Alaşehir'deki 4500 evden 4300'ü yakılmış, şehirdeki 11.500 kişiden 2000'i katledilmişti. (Selahattin Tansel, Mondros'tan Mudanya'ya Kadar, C.IV, s. 170-173).

Bu sırada Mustafa Kemal'in askerleri İzmir'e yaklaşıyor, İzmir'de panik giderek artıyordu.

5 Eylül günü Fransa iki zırhlısını; “Ernest Renan” ve “Edgar Qinet”i, Amiral Dumesnil kumandasında İzmir'e gönderdi.

7 Eylül sabahı İzmir'deki İngiliz kolonisinin bir kısmı "Mingari" gemisiyle Kıbrıs'a gönderildi. Bir miktar İngiliz askeri İzmir'deki bankaların önünde nöbet tutmaya başladı. Osmanlı Bankası İzmir Şubesi, bankadaki hazineyi İngiliz zırhlısı "İron Duke"a taşıdı. Fransızlar da 200 kadar askeri Fransız Konsolosluğu'nun bahçesine yerleştirdiler. Yunan karargâhı ve sivil memurları İzmir'i terk etmeye başladılar. Yunan Yüksek Komiseri de İngiliz "İron Duke" gemisine sığındı. O sabah İzmir'e çok sayıda Rum göçmen geldi. Yunan hükümeti öncelikle askerleri götürüyor, göçmenleri bekletiyordu. Rıhtım ana baba günüydü.

8 Eylül Cuma günü Müttefikler İzmir'i Türklere teslim etmeye karar verdiler. Yunan yönetimi şehri boşaltıyordu.

Atatürk, 8 Eylül'de I. Ordu Komutanlığı'na gönderdiği bir telgrafta "İzmir'in kayıtsız şartsız teslim alınması mümkün olduğundan temsilcilerin herhangi bir teklifi kabul olunmayacaktır" dedi.

8 Eylül akşamı asker yüklü son iki Yunan savaş gemisi 18.25'te İzmir limanından ayrıldı. İzmir, kurtuldu. Ama Türk orduları henüz şehre girmemişti. Şehirde hiçbir otorite yoktu. Limanda İngiliz, Fransız, İtalyan gemileri ve amiralleri, şehirde ise bu üç devletin başkonsolosları vardı. Kıyıda 45 bin Rum göçmen birikmişti. Şehir her türlü yağmaya açıktı. Türkler savunmasız durumdaydı. (Şimşir, s. 506-527).

9 Eylül'de ortalık ağarırken 5. Süvari Kolordusu'nun 1. ve 2. Süvari Tümeni Bornova'ya girdi. Burada karşılarına çıkan Yunan kuvvetlerini geri püskürtüp İzmir'e hareket ettiklerinde Darağacı civarında yerli Rumlar ateşe başladı. Öndeki 8 askerden 4'ü şehit oldu.

Sonra Mustafa Kemal'in askerleri dörtnala İzmir'e aktı. 2. Tümen 4. Alay Komutan Yardımcısı Yüzbaşı Şerafettin Bey komutasındaki süvariler yalın kılıç Kordonboyu'ndan Pasaport iskelesine girdiler. Burada bir Rum'un attığı bombayla yaralanan Şerafettin Bey, yarasına hiç aldırış etmeden alkışlar, gözyaşları arasında atını sürdü. Saat 10.30'da İzmir Hükümet Konağı'nda Türk Bayrağı dalgalanıyordu.

3 yıl 4 ay 24 gün sonra Türk orduları İzmir'e girdi. İzmir, tam 1240 gün Mustafa Kemal'in askerlerini bekledi. Dile kolay! Tam 1240 gün...

توحید افکار

تاریخ انتشار: دوشنبه ۱۰ آذر ۱۳۰۱

شماره	۱۵۰
تاریخ	۱۰ آذر ۱۳۰۱
قیمت	۲۰۰

شماره	۱۵۰
تاریخ	۱۰ آذر ۱۳۰۱
قیمت	۲۰۰

تاریخ انتشار: دوشنبه ۱۰ آذر ۱۳۰۱

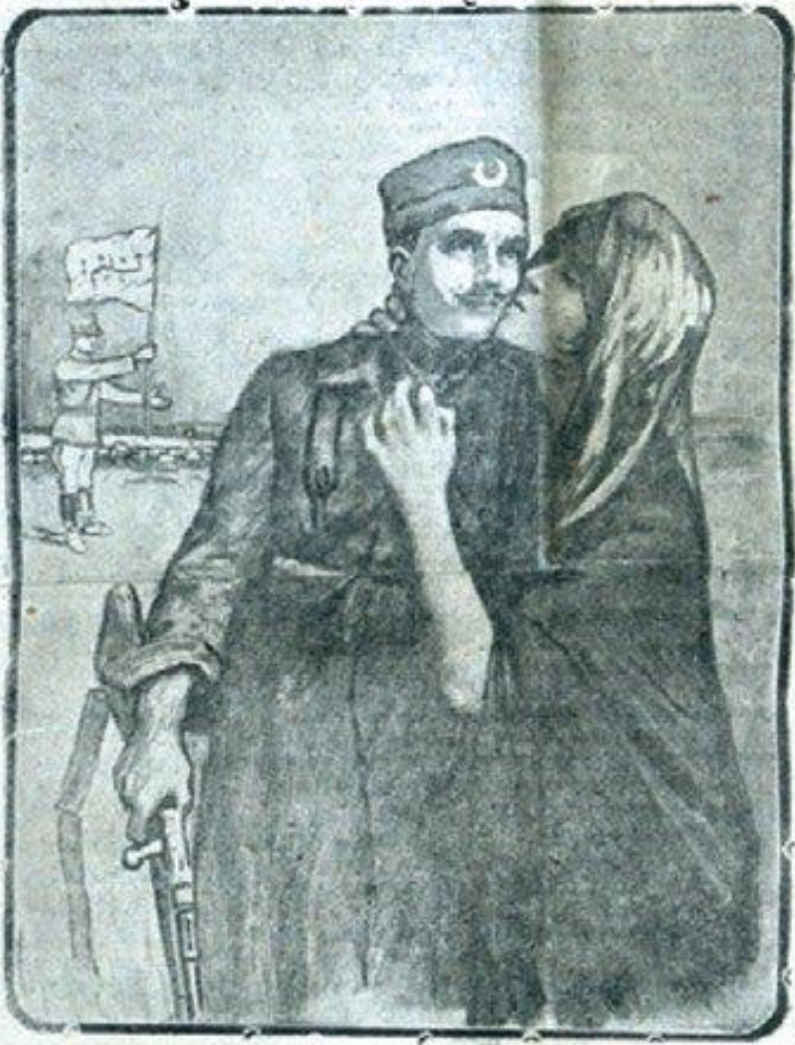
جناب حقہ حمدوشکر اولسون؛ شانلی اردومس، دون ارمیری قورتاردی

پاش قورمانل، چودوز ایقک هانکاز آق دگزدر ایزی موشی، دنگ دوزون بلک م بی رسولک ارن بش کوشه، مطربه و لعل اولدی

ای قهرمان اردو! برغزا ایتدک که ستوشه د ابله دک بیغمیری

قهرمان اردومس دون کمال شان و شرفله ارمیره کیردی. انا فتحناک....

اوانی و مبارک هلال | دون اوزکادون سورکه - امانت دوت چیده، علامتارا دور، سالن مالک از بازاری و حیوانی کاشیانی آرمسته، شهره فانیل
۳۰۰۰۰ لری ۲۴ کولک بر غزایدن سورکه، زمین: آقار، نازار، نورلا، مشهور.

دوشنبه انبارا، هر وسایلی لایمورک انا کولک باغون

شاهین جامع بی

شورازار، نایت اولدی، دون اوزک
موشی، ارمیره کیردی، امانت دوت چیده، علامتارا دور، سالن مالک از بازاری و حیوانی کاشیانی آرمسته، شهره فانیل
۳۰۰۰۰ لری ۲۴ کولک بر غزایدن سورکه، زمین: آقار، نازار، نورلا، مشهور.

دوند تیری سر ادا، ای وحشی اولان بکار و مسرد لومیریزک خلاصکار اسلام اردومه تشکری نهایت یتدشدک و بی قورتاردک وار اول یاوروم!

ملاقات امین اجهیلی و دون صاحب استاذ، لومیریزک و مسرد لومیریزک تشکری و مسرد لومیریزک تشکری و مسرد لومیریزک تشکری

تاریخ انتشار: دوشنبه ۱۰ آذر ۱۳۰۱

مصطفی کمال
(تاریخه) کیم
مون آقشار تپوقن سوا
آقشار سولانه کورد، باش
کالایانده و لون خلاصکار، ادا
کیمیکس.

هلاله تاووز
(تاریخه) لری، جانلار

تاریخ انتشار: دوشنبه ۱۰ آذر ۱۳۰۱

مل اردو ارمیره کیردی، امانت دوت چیده، علامتارا دور، سالن مالک از بازاری و حیوانی کاشیانی آرمسته، شهره فانیل
۳۰۰۰۰ لری ۲۴ کولک بر غزایدن سورکه، زمین: آقار، نازار، نورلا، مشهور.

تاریخ انتشار: دوشنبه ۱۰ آذر ۱۳۰۱

kahraman ordu! Bir gaza ettin ki hoşnut eyledin peygamberi” yazıyor. Onun hemen altında “Kahraman ordumuz dün kemali şan ve şerefle İzmir'e girdi...” yazıyor. Askere sarılıp yanaklarından öpen anne görselinin altında kalın puntolarla “Nihayet yetiştin ve beni kurtardın! Var ol yavrum!” yazıyor.

İzmir'deki Atatürk

Atatürk, 5 Eylül'de Eşme'den TBMM'ye bir telgraf çekti. Yunan ordularının kaçarken yakıp yıktıkları yerlerde yardıma muhtaç olanlara dağıtılmak üzere -kendi bıraktığı paradan- 100 bin liranın Batı Cephesi'ne gönderilmesini istedi. (Hindistan Müslümanlarının gönderdiği paradan).

9 Eylül'ü Belkahve'de geçiren Atatürk, 10 Eylül'de bir açık otomobille İzmir'e girdi. Atatürk İzmir'de olağanüstü bir ilgiyle karşılandı. İleri yazarı Celal Nuri, İzmir'de Atatürk'le yaptığı röportajı okurlarına aktarırken şöyle diyordu: “İzmir'de herkes Paşa'nın kartpostal üzerine bir resmini göğsüne asıp dolaşılıyor...” (Atatürk'ün Bütün Eserleri, C.13, s. 293)

Atatürk, İzmir limanındaki İngiliz donanmasından rahatsızdı. Limandaki İngiliz donanmasının 24 saat içinde limandan çıkmasını istedi. Falih Rıfkı Atay diyor ki, “24 saat içinde İngiliz donanmasının limandan çıkıp gidişini seyrettik.” (Falih Rıfkı Atay, Çankaya, s. 380)

18 Eylül'de Fransız Yüksek Komiseri General Pelle İzmir'e gelip Atatürk'le görüştü. Atatürk, Pelle'ye, “Türk orduları hedeflerine ulaşmadan durmayacak, Trakya Türkiye'ye teslim edilmelidir” dedi.

İngiltere pabucun pahalı olduğunu gördü. 20 Eylül'de Paris'te İngiltere, Fransa, İtalya, Atatürk'e ne cevap vereceklerini görüşmeye başladılar. Tam üç gün görüştüler. 23 Eylül'de Müttefikler kararlarını Atatürk'e bildirdiler. Atatürk'ün teklifini kabul ediyorlardı: Meriç'e kadar Trakya'yı Türkiye'ye bırakıyorlardı. (David Walder, Çanakkale Olayı, s. 276-289). 11 Ekim 1922'de imzalanan Mudanya Mütarekesi ile Trakya Türkiye'ye teslim edildi. Böylece Edirne de silahsız, savaşız kurtarıldı.

Atatürk'ün Millete Beyannamesi

12 Eylül'de Atatürk, İzmir'den “Millete Beyanname” adıyla bir bildiri yayımladı.

“Asil Türk milleti! Bu büyük zafer sadece senin eserindir.

Küstah düşmanın, muharebe meydanlarına gelme cesaretini gösteren ordu kumandanları, genelkurmay heyetleri günlerden beri esirimiz bulunuyor. Düşman harp malzemesinin üçte ikisini topraklarımızda bıraktı.

Düşmanın elimizde bulunan esirlerinden başka, insan kaybının 100 binden ne kadar fazla olduğunu belirlemek zordur. Düşmanın tamamen imhasına karşılık, kaybımız, dörtte üçü hafif yaralı olmak üzere 10 bindir.

Büyük ve asil Türk milleti! Anadolu'nun kurtuluş zaferini tebrik ederken, sana İzmir'den, Bursa'dan, Akdeniz ufuklarından ordularının selamını da takdim ediyorum.”

97 yıl önce “Akdeniz ufuklarından” gönderdiğiniz selamı alıyoruz; İzmir'i, Bursa'yı, Edirne'yi, İstanbul'u yeniden vatan yapan sizi ve kahraman ordumuzu saygıyla minnetle selamlıyoruz...

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category araştırma]

[tags TARİH, Nostalji, Arkeoloji, research, SİNAN MEYDAN, Akdeniz, ufuk, İzmir]